

Politikai
röpiratok.

221

1804
30
EGY SZÖ

-221

2089

A'

FEL-KELŐ MAGYAR
NEMESSÉGHEZ,

T. N. KÜKÜLLŐ VARMEGYE'
ZÁSzlÓINAK FEL - SZENTELTE-
TESE ALKALMATOSSÁGÁVAL.

Sz. Mihály Hav. 1-ső napján, 1809-ben
D. Sz. Mártonban.

SOMBORI JOSEF,
M. Väsárbelyi Káplány által.

Patriam prodere nefas,

Seelus contra

Cum possis nolle illustrare.

9. ... ..

Nyomtattatott a' Reform. Kollégyom betűivel
Fiedler Gottfried által.

*Jót tselekszünk az Istenben: és Ő sem-
mivé téstxi a' mü ellenségeinket.*

107. Solt. 14. v.

Nemess Vitézek, Vitéz Hazafiak!

Eletem kellemeinek egy böl dog pillan-
tatjában érzem magamot, midőn előtte-
tek álván, a' Nemzet, és Haza nevében
hozzátok szollani szerentsém vagyok. ---
Ugyan is ki ne örülne réá emlékeztvén a'
le folyt időkre, midőn Túteket Nemzeti
öltözetben, fel-fegyverkezve, édess anya
nyelvünk hangjától vezetetve, a' szinte el-
aízfzonyosodás félelmes idejében férjfiás-
kodni: a' Haza védelmére Záfzlók alá se-
regelni, és a' Nemzet ditsőségére töre-
kedni szemlélhet? --- Kítsoda titkolharná
el azt a' Nemzeti nemess érzést, melly
hevitti minden jó Hazán tarsaitoknak ke-

belét, midőn bennetek Vétéz Eleink Lelkeit fel-eleveníteni látja? --- Az ók dicséretes nyomdokaikra fognak vezetni Tűtöket, azon Zászlók, mellyek mostan előretetek a' Hadi-Seregek Istenének mindenható nevében, a' Haza védelmére, és a' Tú szerentsés vezetéstekre fel-ízenteltettek.

Meg-merevedett szivü, és szunnyadózó lelkü embernek kell annak lenni, ki ezen Jeleknek látására a' leg-ízentebb Hazafini érzésekre nem gerjedez. --- Regi Vétéz Eleink, midőn a' veszedelem közelgetett, véres pallost hordoztattak szerte minden helységekbén, mellynek látására fel-készülve izaladott kiki a' veszélynek el-hárítására; és a' ki ezt nem tselekedte, halállal, vagy rabszolgasággal lakolt érte. --- A' Kerészteny Hitvallás szelidie változtatta ugyan a' mű nemzeti Erkölsünket-is; de nem kissebre. --- Ma ez a' mód melly által a' Törvénynek ki-hirdetése után, minden Hazafiak meg-hivatottak a' Haza Oltárának ki-telhetőképpen léendő védelmére. És a' ki ezen ízent kötelességnek tellyeséttésében tsak egy lépést-is hátra vonnya magát, nem méltó a' jó Hazafiakkal közös levegőnek ízivására: nem érdemes vérrel ízerzett, eddig vérrel meg-tartott földünk drága gyümöltseinek hájználására! ---

Nem tölöm ne nefs Hazafiak! Túteket hazafiak kötelességekre tanítani, melly hiszem már-is érzékenyül el-kötelezte fze-mélyeteket. --- Tsak egy izóm vagyon hozzátok; melly kívánsága lehet egy nemels Nemzetnek, egy független Társaságnak, egy mindenkor dicsőséges Hazának. -- Vitéz Hazafiak! valamikor irva volt a' Magyarok Zafzólóra: *Szabadság vagy Halál!* Ha azon böllogittó törvényes Pölgári Alkatványt, mellyet vitéz Aryáink építettek, 's nekünk örökség gyanánt hagytak, nem akarjátok magatok előtt öfzve omlani látni: Ha azon nemzeti halhatatlan dicsőséget, mellyet gy ö zedelmes fegyverekkel szerzettek, nem tsak meg nem homályotani; hanem új fényel-is kívánnjátok dicszesíteni, legyen irva sziveitekbe: *Szabad ag vagy Halál!*

Senki sintsen ki a' szabadságnak nem örülne, és annak oltalmara eröt ne kívánna. (Sáresb. 7. 17.) Ugy van! --- Leg-nagyobb Kints a' Szabadság, vérrel szerzik ezt a' Nemzetek: ugy szerzettek ezt Vitéz aryáink-is nekünk, és mú a' puhaságnak ünalmi közt veszefszfziük - é el? --- Nem édes Hazafiak, nem! --- E' volt ugyan, és ez mái naponn is a' mú Hilenségeinknek ohajtása; De hatalmunkban vagyon meg-mútatni az irigységnek azt, hogy mú réánk sem maradott kevesebb Esz, Erö, és Bátoróság, mint a' mennyivel bírtak Nemzetünk-

tünknek azon Halhatatlan Bajnokai, kiknek életeken, 's nevek hallására Asiának Tyránusai rebegtek, és a' kiknek halálokon Európának Nagyjai könyveztek. Az ő titzrelendő poraik Hazánk szentelt helyeinek rejtékeiben fekszenek, 's az ő sirköveik érzékenyül intó olzlopok arra, hogy az ő vérek, és halálok által fenn tartatott nemzeti szabadságot alacsony szolgaságra változni: az általok szereztetett Ditsóséget homályba borolni ne engedjük. ---

A' kik csak a' régiségeken bámulnak, és a' jelenvalókat nem tudják elegendő képpen betsülni; vérkönyv-tsepjeikkel is kívánnak mostan fel eleizteni, 's meg-lelkesíteni el-hűnyt Eleink drága hánvait. De el-felejtkezhetünk e' arról nemess Hazáink? hogy a' szabadság védelme, a' Hazaszeretete, és a' Ditsóság Lelke szültek minden időben a' halhatatlan Vitézeket? -- És ha a' soványabb Tartományok ma is ilyeneket nemzhetnek; miért ne szülhetne ilyeneket a' Magyarok áldott termékeny földje? --- Csak mű akarjunk, minden nehézségek el-enyésznek! --- Az Erdem mezeje tagas; a' Ditsóság Templomának ajtói fel-nyitattak, és a' legnagyobb veszedelem fenyegetése a' legnagyobb Ditsóségnek oka lehet. --- Csak Izív, és Lélek kellenek! -- Bátor szív, és nem sen gondolkodó Lélek: két olyan olzlopok, mellyeken nyugszik a' nemess
Iza.

szabadság. A' honnét bárorságban neveti,
mind a' gyáva felelem rabjait, mind a' na-
gyravágyás vér szomjuhozó zsöldofsait.

Soha sem felejtkezhetik - el a' Magyar
arról, hogy ő szabad Nemzet; el ne felejt-
kezzék hát arról is, hogy *soha sem kedve-
sebb a' szabadság, mint a' jámbor Király alatt.*
(Claudian. in Stilich 3. 114.) És vallyon
lehet-é a' Magyarinak kedvesebb szabadsá-
ga, mint tulajdon Királyának szolgáni?
lehet-é nagyobb, és nemesebb szabadsága
mint örökös hívséggel viseltetni azon fel-
séges Királyi Koronához, mellynek min-
den nemetsi szabadsággal bíró Magyar Pol-
gár valóságos tagja? --- Valamint a' be-
csak akkor tudja igazán, mit ér az egyen-
ség, midőn azzal nem bír; úgy a' Polgár-
is a' maga szabadságát egy átaljában csak
akkor szokta érdeme szerént betsülei, mi-
dőn azt el vesztette. --- Légyünk előre o-
kosok! --- Bóldogok, kik mások kirán
tanulnak! --- Ma, midőn mű még fra a lok
vagyunk, ezerek nyögnek, és titkon si-
nak el-vezített szabadságokért! --- Titkon! --
mert nyilván sirui sem szabad! ---

Mi a' szabadság? kérdezzétek - meg
egy ártatlan kis madártól, a' mellynek ka-
litzkája minden zöldségekkel, virágokkal,
és édességekkel körül vagon vétetve. ---
Próbálja - meg bár valaki: a' virágos, és
gazdag rabságot örömeit el-fogja tserélni

a' kietlen pusztának szabadságával. --- Ily hatalmas a' szabadság érzése még az oktatlan állatokban - is! Mennyivel inkább az okos Valóságokban, kik a' szabadságot mint Nemes méltóságának tizerét úgy nézik? Ebben a' nemess érzésben volt Romának halhatatlan Versszerzője *Horátz*, midőn azt mondta: *Édess, és tisztességes dolog a' Hazáért meg-halni.* (*Carm. L. III. Ode 2.*) Hatudnik azt annak szabadsága, és boldogsága kívánnják. ---

Vitézek, Nemes Hazafiak! Azon Zászlók, mellyeket mostan a' Keresztényi, és Hazafiúi buzgoság fel-szentelve Kezetekbe nyujtand; nem a' halálnak, hanem az Érdemnek, és Ditsőségek mezejére fognak vezetni. --- Az igaz ugyan, hogy a' hadakozásnak pusztító veszélye a' legnagyobb hatalommal uralkodik itten, és ezenként osztogatja az halál csapásait. De vegyetek jól észre, hogy itten, nem csak gyözzvén életben maradni; hanem vitézül meg-halni-is Érdem, és Ditsőség.

Jobb meg-halni ditséretessen, mint szolgálni gyalázatosan, úgy mond Romának ditsőséges Polgárja; Cicero. (in Pis.) Midőn egy boldog Tarsaság veszedelemben forog, csak egy eset vagyon, mellyben ditsőségesen lehet, valamint élni, úgy meg-halni-is a' Polgárnak. Ditsőségesen csak úgy élhet, ha Házáját nemessen, és gyözzedel-

mesen védelmezte; Ditsőségesen tsak úgy halhat-meg, ha Hazájának védelmében vitézül esett-el. Mert ha Hazájának rab-ságában kell meg-halnia, nyomorúltul fog-meg-halni: ha a' győzedelmes ellenség táborában kell meg halnia, akkor gyalázatoson fog meg halni. ---

A' neméssen gondolkodó ember a' szabadságot többre betsülli minden vagyonnál; mert a' vagyon szabadság nélkül nem az övé, hanem másé: többre betsülli még az életnél is; mert az élet szabadság nélkül nem élet, hanem inség, nyomorúság, melly mindenkor kes-rvesebb a' Vitézi halálnál. --- El-halgatom azon erős Leikeknek példáit, a' kik midőn többé szabadon nem nem élhettek, szabadon kívántak meg-halni. Tsak a' mú idők környüllásait érdeklém. --- Vallyon nem könnyebb, és nem ditsőségesebb lett volna-é azoknak a' népeknek tulajdon Hazájok védelmében halni-meg, kik a' nehéz szolgaság járma alá hajtván fejeket, most ez ellenség első soraiban ezerenként hullanak, és nagyra vágyó Hódoltatójok diühőségének fel-áldoztatnak? --- A' kik magokat védelmezni nem tudták, most már tulajdon Attyokfiainak, s' jó szomszédjaiknak vérek ontására, 's pufztittásárt kergetettek. --- Illy nemtelenül, 's illy nyomorúltul eméztettek! ---

Mellyik volna dicsőségefebb egy Magyar Hazáfinak: Hazáfinak, (ha ugyantsak a' titkos, és fő végezésekben a' volna elrendelve; mitől az Isten őrizzen!) édess Hazáfinak végső oltalmában, annak omladékaik közt, vitézül meghalni-é? vagy egy ártatlan tsendes szomszédnak meg hódoltatásában az Ellenség Zászlói alatt el-esni? -- A' józanon gondolkodó Világ az ilyen mindenkor gyalani, amazz pedig mindenkor tisztelni, és áldani fogná.

De egy tökéletes jó Hazáfinak, midőn nemzetének léte, és polgári élete veszedelemben forog, még ennél-is magosabban kell gondolkodnia. --- El kell ilyenkor okoson felejtkezni mind az életről, mind az halálról, és csak a' győzelem kívánásától ragadtatni oda, a' hol mindenét a' veszedelemből ki-ránthatja. ---

Vitéz, nemess Hazáfiak! minden körülállások azt mutatják, hogy a' Tü. és Atyátokfiainak bosználló karjaira bízattott az Európa Fel háborítottjának meg alázása: -- a' Tü számatokra vagy on el-téve, hogy Európának Békeséget hirdesetek. --- Sokat nem mondtam; csak hogy az Egygyefségnek, és Bátorságnak lelke vezessen! Ez előtt nintsen semmi lehetetlenség! ---

Senkinek sem engedtetik az Emberek közül, hogy örökké éljen; hanem csak a' Virtus erős Bajnokinak. Mentsetek-meg a' Nemzetet a' gyalázattól, melly fenyegeti: a' szolgaságtól, mellynek vas jármái készíttetnek; a' haláltól, az el-enyészéstől, mellynek örvénye nyitvatik. --- Imé az elnyomtatott nemzetek titkos nyögései utánzatok sohajtoznak! Légyetek az Embereiség Jóltévői! Es ha ezeket életetek fel-áldozásával is kellene véghez vinni, meg nem haltok; mert az halhatatlan Vitézek sorában, bődög maradéksitokban, és a' Népek áldásaiban örökké élni fogtok!

Nemess Vitézek, Vitéz Hazafiak!! Ma, midőn ezen Zászlók alá állatok; és azon a' napon, mellyen; (ha a' szükség kívánja) Országunk határ széléin ki-léptek; a' Haza, és Nemzet, a' Tú, és Atyátokeinaik karjaira teszi le mindennemű jóvait, és kintseit, 's mindenre, a' mi előttetek jó, és szent lehet, mindszokra kér, és köt lez, hogy azokat utolsó csepp vereitekig bátran védelmezzétek, és dicsőségesen meg őltalmazzatok. --- Isten után csak a' Bátorság, és erővel teljes kar verheti földhöz a' mű Ellenségünket; Tú birtok mind a' kétszövel! --- Kétszövel a' mű Ellenségünk? --- Egy ugyan ő a' Világtól tsudálatott leg-nagyobb Bajnokok közül; de

egy azoknak sorából, és sorfából is, kik
n időn a' Világot el akartak nyelni, meg-
nyuvadtak.

Az Uralkodók Ura Kiáltya: *Jaj a'*
vétke; Nemzetiségnek! Es vallyon nem vétkes
é az, ki az Esküvések szentségét meg-
tapodja; Ki a' Barátság szent köteleit el-
izaggarja: ki tulajdon Barátit vér özönök-
ben ültatja: ki tulajdon frigyelseit At-
tyokfiaiknak vérekkal itatja: ki maga ro-
konnyait, és vér szopó tzimborálsait az
ártatlanul agyon vert Haza vedelmezőknek
holt testeken vezeti az el nyomattatott né-
pek kormány Székeire? --- El közelgetett
már az idő, mellyben az Eg ki önti a'
boszuállásnak poharát, 's meg alázza a' dü-
hösöködő kevélységet! --- Nemess Vi ezek!
Tú a' leg-hatalmasabb boszuállónak eszkö-
zei léztek; az ő vedelmező Angyala a' tú
fejerek felett fog lebegni --- Kz a' Remén-
ség rápláljon! meg-halni igen is; de félni
ne tudjátok! --- Híven, és nevetekhez
illő Vitézi hátorsággal követsétek Záfzlói-
tokat, 's fő-gondatok légyen azokat bo-
roftván kofzorukkal ékesíteni. ---

Még egy szót édeffs Magyarok! ---
Hajdon *Amilkár* Kárthágónak Vezére meg
gyenge fiát *Hannibált* az Istenek oltá a elei-
be vezetvén, arra kényszeritette, hogy örö-
kös ellenségeskedést esküdjék a' Romaiak
mint engesztelhetetlen ellenségek ellen. --

Nagy

Nagy Árpád nemets maradéki! most a' Ha-
za Oltára előtt állatok, képzeljétek régi
Atyáinknak a' Pannonia Vitéz mag-hóldol-
tatóinak; Nemzetünk Alkotojának, 's Apo-
stoljának Szent Istvánnak, Lászlónak, An-
drásnak, Mátyásnak, és másoknak dicső
árnyekait magatok körül lengedezni, és
benneteket arra kényszeríteni, hogy a' mi-
dön Hívseget fogadtok a' Hazá, és az ő
Attya a' Fejedelem Irránt; egyszer 's mind
örökös gyűlöséget - is esküdjétek a' mün-
ket fedező Királyi méltóságnak, és nemetsi
szabadságnak mindennemű Ellensegei ellen.

Oh mintha hallánám az ő Lelkeket
ekféppen szóllani! --- fok vízontagságok
között fenn maradott kedves Unokák! Ed-
dig a' szünnyadozóhoz vóltatok - már ez-
után légyetek hasonlók az álmából fel láz-
zafztott orofzlányhoz. --- Ebrenn légyetek,
és az első jel adásra, jól el-kéltülve re-
püljétek oda, a' hová Atyáitok betsülete,
tulajdon bölldogságtok, és maradékaitok
szetentséje fognak szóllittani. --- Imé a'
tüedets Atyátokfiainak vérek boszuállásért
gözőlög az Egekre! Az Ellensegtől el-fog-
laltatott Magyarok keserves nyomorgatta-
tasok közt az elettel, és halállal, tsak nem
a' kétségbe esésig küszködnek: az ő nyö-
gések, és sohajtásaik a' tú szabadittó ka-
ratok után kiáltoznak! --- Siessetek őket
meg-szabadittani, és az ő szorongattatott
melyek.

melyeknek enyhülést szerezni. --- Imé a' többi Magyarok már fegyverben állanak, és utánnatok várakozóknak, hogy egyesült erővel az ellenségre rohanhassanak! --- Sietsetek hát, óh sietsetek! azon veszedelmes tüzet, melly Hazánk szélyibe bé-harapozott, el-óltani; különben az el-enyészésnek orájában vagytok! --- Vérrrel kell ezt a' tüzet el-óltani, mert a' könnyhullások csak a' Nagyra - vágyónak langját nevelik. --- Óltsátok - ki hát, óltsátok - ki a' háborúnak emészto langját! és pedig az ellenségnek vérrrel óltsátok - ki! De addig is légyen a' Haza - szeretetnek eleven betűivel írva szívetekbe: *Szabadság vagy Halál!*

DE BALLYAI GÉZA.

